

भाग-अ, परिचय Part A Introduction			
कार्यक्रम: - स्नातकोत्तरपत्रोपाधि: Program : Postgraduate Diploma	कक्षा (Class) : एम.ए द्विवार्षिक: (M.A. 2 years)	सत्रार्द्ध:- द्वितीय: Semester : II	सत्रम् (Session) : 2025-26
विषय: (Subject) : अद्वैतवेदान्त: - न्यायदर्शनम्			
1	पाठ्यक्रमस्य कूट: (Course Code)	PGT – ADD25	
2	पाठ्यक्रमस्य शीर्षक: (Course Title)	(CHM) जीवनप्रबन्धनम्	
3	पाठ्यक्रमस्य प्रकार: (Course Type) {Core Course/ VAC (CHM)}	विषय: VAC (CHM)	
4	पूर्वापेक्षा (Pre-requisite) (if any)	विश्वविद्यालय-अनुदान-आयोगेन मान्यताप्राप्तेभ्यः विश्वविद्यालयेभ्यः/ संस्थानेभ्यः द्विवार्षिक-स्नातकोत्तर-प्रथम-सत्रार्द्ध-परीक्षायाम् उत्तीर्णः छात्रः प्रवेशार्हः।	
5	पाठ्यक्रमाध्ययनस्य उपलब्धयः (Course Learning outcomes) (CLO)	1. दर्शनशास्त्रस्य मूलतत्त्वानि ज्ञास्यन्ति। 2. भारतीयदर्शनशास्त्रस्य प्राचीनतायाः गुरुत्वस्य च बोधः भवेत्। 3. भारतीयदर्शनशास्त्रस्य प्रायोगिकं ज्ञानं स्यात्। 4. भारतीयदर्शनशास्त्रस्य वैश्विकावदानविषये जानीयुः छात्राः।	
6	क्रेडिट्-मानम् (Credit Value)	2	
7	पूर्णाङ्कः (Total Marks)	Max. Marks: 100	Min. Passing Marks: 40
भाग-ब, पाठ्यक्रमस्य विषयवस्तु Part B- Content of the Course			
व्याख्यानस्य सम्पूर्णा संख्या (प्रतिसप्ताहम् एकः कालांशः) Total No. of Lectures-Tutorials-Practical (in hours per week): 1 सम्पूर्णः व्याख्यानकालः - त्रिंशद्धोराः (30 hours) L-T-P: 1-0-0			
एककः (Unit)	शीर्षकम् (Topics)	व्याख्यानसंख्या No. of Lectures 1 घण्टा (1 Hour Each)	
1	श्रीमद्भगवद्गीतायां जीवनप्रबन्धनम् - कर्मरहस्यम्, ज्ञानरहस्यम्, भक्तिरहस्यम्, भक्तस्य लक्षणम्, त्यागः, सन्न्यासः गतिविधयः – श्लोकपठनम्, शुद्धोच्चारणम्, अर्थस्य प्रायोगिकं ज्ञानम्, फ्लो- चार्ट-निर्माणम्	06	

अध्यापकः?

अध्यक्ष
दर्शन विभाग
म.पा.सं. एवं वै.वि.वि.
उज्जैन (म.प्र.)

2	श्रीमद्भगवद्गीतायां जीवनप्रबन्धनम् - कर्तृभेदः, कर्मभेदः, ज्ञानभेदः, बुद्धिभेदः, सुखभेदः, भोजनभेदः, गीतायाः सारः गतिविधयः - श्लोकपठनम्, शुद्धोच्चारणम्, अर्थस्य प्रायोगिकं ज्ञानम्, फ्लो चार्ट निर्माणम्	06
3	दार्शनिकस्तोत्राणि - अर्थसहिताः सम्प्रदायगतश्लोकाः, शान्तिमन्त्राः, देव्यपराधक्षमापणस्तोत्रम्, विष्णुषट्पदी, मनीषापञ्चकम् गतिविधयः - स्तोत्रपठनम्, पाठनम्, शुद्धोच्चारणम्, प्रबन्धलेखनम्	06
4.	दार्शनिकस्तोत्राणि - निर्वाणषट्कम्, एकश्लोकि-रामायणम्, एकश्लोकि-महाभारतम्, एकश्लोकि-भागवतम्, चर्पटपञ्जरिकास्तोत्रम् गतिविधयः - स्तोत्रपठनम्, पाठनम्, शुद्धोच्चारणम्, प्रबन्धलेखनम्	06
5.	न्यायशास्त्रप्रवेशः - उद्देश्य-लक्षण-परीक्षा, लक्षणदोषः, पारिभाषिकशब्दानां परिचयः, गतिविधयः - फ्लो-चार्ट-निर्माणम्, प्रदर्शनीनिर्माणम्, शास्त्रार्थाभ्यासः	06

कुञ्जिकाः शब्दाः/सङ्केत-सूत्राणि (Keywords/Tages) : जीवनप्रबन्धनम्, श्रीमद्भगवद्गीता, दर्शनस्तोत्राणि, न्याय-वैशेषिकः, पारिभाषिकशब्दाः

भागः-स, अनुशंसितानि अध्ययनसंसाधनानि
(Part C-Learning Resources)

पाठ्यपुस्तकानि, सन्दर्भग्रन्थाः, अन्यसंसाधनानि (Text Books, Reference Books, Other resources)

अनुशंसितानि सहायकपुस्तकानि/ग्रन्थाः/इतरपाठ्यसंसाधनानि/पाठ्यसामग्र्यः-

1. श्रीमद्भगवद्गीता, गीताप्रेसः, गोरखपुरम्,
2. मन्त्रपुष्पम्, स्वामी देवरूपानन्दः, रामकृष्ण मठ खार, मुम्बई
3. आदिशङ्कराचार्य स्तोत्रसञ्चयः, सम्पादकः - कल्याणलाल शर्मा, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
4. तर्कभाषा, हिन्दी व्याख्या सहित, केशव मिश्रः, व्याख्याकारः - बदरीनाथशुक्लः, मोतीलाल-बनारसीदासः, दिल्ली

Suggestive digital platforms/ web links-

1. <https://advaitasharada.sringeri.net/>
2. <https://www.vedantatattvam.com/>
3. www.tarkavidya.com

अनुशंसिताः समकक्षीयाः आन्तर्जालिकाः पाठ्यक्रमाः

Suggested equivalent online courses:

1. Sanskrit.inira.fr/
2. learnsanskrit.cc/index

प्रश्नः?
अध्यक्ष
दर्शन विभाग
म.पा.सं. एवं वै.वि.वि.
उज्जैन (म.प्र.)

3. sanskrit.samskrutam.com		
4. swayam.gov.in		
भाग:- द, अनुशासितमूल्याङ्कनविधि: (Part D-Assessment and Evaluation)		
अनुशासितमूल्याङ्कनविधि: (Suggested Continuous Evaluation Methods) : लिखितपरीक्षा, आन्तरिकमूल्याङ्कनेन, साक्षात्कारविधिना, वागव्यवहारविधिना, वस्तुनिष्ठप्रश्नैः, लघूत्तरीयप्रश्ननिर्माणेन च भविष्यति।		
पूर्णाङ्काः (Maximum Marks) : 100		
विश्वविद्यालयीयः परीक्षाङ्कः (University Exam) (UE): 100 Marks		
बाह्यमूल्याङ्कनम् (External Assessment) : 03:00 विश्वविद्यालयीया परीक्षा University Exam Section समयः (Time) : 03.00 होरा (Hours)	अनुभागः अ – पञ्च बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः Section(A) : 5 Very Short Questions अनुभागः ब – पञ्च लघूत्तरीयाः प्रश्नाः Section (B) : 5 Short Questions प्रत्येकः द्विशतशब्दान्वितः (200 words) अनुभागः स – पञ्च दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः Section (C) : 5 Long Questions प्रत्येकः पञ्चशतशब्दयुक्तः (500 words)	100
Any remarks/ suggestions:		

प्रश्नः?
अध्यक्ष
दर्शन विभाग
म.पा.सं. एवं वै.वि.वि.
उज्जैन (म.प्र.)